

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

**«ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ НАУКОВОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ І КОНСУЛЬТАТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА»**

V семестр, 2024-2025 н. р.

Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність
015 Професійна освіта
Освітньо-науковий ступінь
доктор філософії

Назва кафедри та викладач / викладачі Кафедра педагогіки
Викладач: Кушнірук С.А. - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Інформація про викладача на сайті факультету:
<https://kr.pf.npu.edu.ua/index.php/sklad-kafedri/335-kushniruk-svitlana-anatoliivna>
E-mail: s.a.kushniruk@udu.edu.ua

I. Основна мета/цілі навчання **Мета вивчення дисципліни:** формування системи знань про теоретичні, методологічні та практичні засади організації самостійної наукової роботи PhD-студентів, консультативної діяльності викладача; осмислення та власна інтерпретація отриманих знань; формування компетентностей, необхідних для організації ефективної самостійної наукової роботи у ЗВО.
Основними завданнями вивчення дисципліни є: визначення змістової сутності поняття самостійна наукова робота PhD-студентів, чинників, що сприяють успішній та ефективній самостійній науковій роботі, вимог до їх організації; знання: принципів організації самостійної наукової роботи PhD-студентів; видів, методів, технологій та форм організації самостійної наукової роботи PhD-студентів; видів науково-дослідної діяльності PhD-студентів; особливостей організації консультативної діяльності викладача; формування уміння: планувати самостійну наукову роботу; застосовувати методи обробки інформації, отриманої під час самостійної наукової роботи; планувати та організовувати індивідуальну науково-дослідну діяльність; використовувати нові інформаційні технології у процесі самостійної роботи; володіння прийомами самостійної роботи з навчальною та науковою літературою; навичками оформлення науково-дослідної роботи.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній Навчальна дисципліна вибіркова

III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	3 кредити
	Загальна кількість годин	90
	Лекційні заняття	20
	Семінарські/практичні заняття	20
	Самостійна робота	50

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни **Модуль I. Теоретико-методологічні засади організації самостійної наукової роботи студентів**

Тема 1.1 Специфіка та завдання вищої педагогічної освіти у сучасних соціально-економічних умовах Університет як науково-навчальний освітній заклад, його історія, роль культури. Основні тенденції розвитку сучасної університетської освіти: глобалізація, інформатизація, технологізація, компетентна орієнтованість, дворівнева структура. Нормативно-правове регулювання організації СНР у ЗВО. Відмінність освітньої системи ЗВО та ЗССО. Особливості організації освітнього процесу у ЗВО. Система організації освітнього процесу у ЗВО. Стандарти вищої освіти.

Тема 1.2. Самостійна наукова робота PhD-студентів як умова та результат ефективності та якості навчання у сучасному ЗВО Основні характеристики самостійної наукової роботи PhD-студентів. Умови ефективної організації самостійної наукової роботи студентів. Самостійна робота як самоорганізація. Поняття «самостійна наукова робота студентів», «самоконтроль». Мета самостійної наукової роботи PhD-студентів. Мотивація. Причини активізації самостійної наукової роботи PhD-студентів ЗВО. Компетенція, компетентність. Компетентнісний підхід як основа організації самостійної наукової роботи студентів. Роль самостійної наукової роботи у професійному становленні майбутнього спеціаліста. Самоосвіта.

Тема 1.3. Види, форми і методи організації самостійної навчальної і наукової роботи студентів Шляхи досягнення освітніх результатів та способи оцінки результатів навчання у школі. Правила планування навчальної діяльності. Визначення сутності самостійної наукової роботи PhD-студента у ЗВО. Аудиторна та позааудиторна самостійна наукова робота PhD-студента. Позитивні сторони і недоліки в організації самостійної наукової роботи PhD-студентів. Особливості навчальної роботи PhD-студентів і передумови її ефективності. Адаптація студентів до самостійної навчальної роботи. Методи самостійної наукової роботи PhD-студентів з навчальними та науковими текстами. Форми, технології організації самостійної наукової роботи студентів. Класифікація видів самостійної наукової роботи. Форми практичної реалізації СНР, форми контролю та звітності Технологія організації самостійної наукової роботи PhD-студентів із електронними ресурсами. Сучасні комп'ютерні технології. Сутність та джерела електронних баз освітніх даних. Особливості фіксування інформації взяті з Інтернету. Алгоритм роботи з Інтернет-ресурсами. Можливості Інтернету у самостійній науковій роботі. Електронні підручники. Організація роботи PhD-студентів із електронними навчально-методичними матеріалами. Робота у глобальній інформаційній мережі Інтернет. Веб-квест. Ментальні картки. Створення презентації на задану тему за допомогою пакета MS PowerPoint.

Тема 1.4. Консультативна діяльність викладача в процесі організації СНР Консультативна робота викладача зі PhD-студентами, загальна характеристика. Основні завданням консультативної роботи викладача зі PhD-студентами.

Класифікація видів консультативної роботи викладача зі PhD-студентами на основі її місця в процесі навчання і характеру навчальної діяльності PhD-студента: за завданнями навчального процесу: мотивуючий, навчаючий, контролюючий; за характером навчальної діяльності PhD-студентів: репродуктивний, продуктивний, творчий. Форми консультативної роботи (індивідуальні заняття, консультація). види консультацій: тематичні, цільові, активні консультації, консультації з самостійної роботи. Організація консультативної роботи викладача зі PhD-студентами. Графік проведення консультативної роботи.

Модуль II. Характеристика та організаційно-методичне забезпечення основних видів та форм самостійної наукової роботи студентів

Тема 2.1. Робота студентів із науковою літературою Специфіка організації самостійної роботи із додатковою літературою (словниками, довідниками, науково-педагогічною літературою тощо). Культура читання. Організація читання. Планування читання. Цілі та способи читання. Виписки, складання виписок. План, види плану, методи складання плану. Тези, види тез, особливості написання тез. Конспект, види конспектів, вимоги до конспекту, структура конспекту, правила оформлення конспекту. Рецензія, анотація. Написання конспекту періоджерела (статті, монографії). Розповідь по конспекту. Використання конспектів під час підготовки до практичної та контрольної робіт. Види конспектів. Опорний конспект. Роль конспектів у самостійній науковій роботі PhD-студентів. Підготовка та оформлення реферативних робіт. Алгоритм написання реферативної роботи. Роль монографій, рекомендацій у самостійній діяльності студентів. Алгоритм роботи з науково-публіцистичною літературою. Список літератури.

Тема 2.2. Самостійна наукова робота студентів на лекції Значення лекції як основи самостійної навчальної роботи. Основні функції лекції. Уміння слухати і конспектувати лекції, книга в системі професійної підготовки. Процес записування лекції. Складання конспекту лекції. Типові помилки під час конспектування лекції. Основні правила конспектування. Прийоми скорочення та згортання. Закріплення матеріалу у подальшій самостійній роботі. Складання опорної схеми за матеріалами лекції.

Тема 2.3. Особливості самостійної наукової роботи PhD-студентів на семінарах Особливості самостійної підготовки до семінарських, практичних та лабораторних занять. Типи семінарських занять. Робота PhD-студента на семінарі кожного типу. Значення семінарських та практичних занять у підготовці PhD-студента.

Тема 2.4. Підготовка PhD-студентів до заліків та екзаменів Роль та місце екзаменів в освітньому процесі ЗВО. Функції екзаменаційної сесії. Хід екзаменаційної сесії. Основні умови успішної підготовки до екзаменів. Організація повторення пройденого матеріалу. Режим праці та відпочинку. Рекомендації PhD-студенту, який складає екзаменів. Критерії оцінювання знань PhD-студентів.

Тема 2.5. Пошуково-аналітична самостійна наукова робота PhD-студентів Нетрадиційні технології та прийоми організації самостійної наукової роботи PhD-студентів ЗВО. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу. Написання есе. Портфоліо як форма організації самостійної наукової роботи PhD-студентів. Класифікація портфоліо за характером та структурою матеріалів. Етапи технології застосування портфоліо в освітньому процесі ЗВО.

Тема 2.6. Науково-дослідницька робота PhD-студентів Особливості дослідницької роботи PhD-студентів: первинна дослідницька робота у гуртках, секціях, участь у дослідницькій роботі проблемних груп, кафедр, науковців, робота у наукових лабораторіях, участь у науково-практичних конференціях та олімпіадах тощо. Написання курсових, бакалаврських та магістерських робіт.

Тема 2.7. Контроль ефективності та оцінка результатів самостійної наукової роботи PhD-студентів Організація системи контролю самостійної наукової роботи PhD-студентів. Основні завдання контролю СНР. Форми і методи контролю: поточний контроль, вирішення ситуаційних завдань за фахом, конспект, звіт, тестування, звіт про навчально-дослідницьку роботу (її етап, частини роботи тощо), стаття, тези виступу та ін., публікації у науковому, науково-популярному, навчальному виданні тощо за підсумками самостійної навчальної та навчально-дослідницької роботи, участь в інтернет-конференції, обмін інформаційними файлами, захист творчих робіт та електронних презентацій та ін.

V. Результати навчання ПРН4. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проекти у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у цій сфері та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

ПРН6. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-

дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї.

ПРН7. Розробляти інноваційні методи і практики викладання конкретних навчальних дисциплін, посібники, підручники у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі системного наукового світогляду з використанням інноваційних педагогічних технологій.

ПРН9. Постійно вдосконалювати професійні знання, вміння, дослідницькі компетентності, розробляти й реалізовувати програми самовдосконалення і саморозвитку.

**VI.
Порядок
та
критерії
оцінюван-
ня**

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (пресрелізів, есе), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести,
Підсумковий контроль	залік у I семестрі

Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться у формі виконання письмових завдань. На залік виносяться питання, що відповідають навчальній програмі з дисципліни і доводяться до відома студентів викладачем. Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою та виставляються у відповідну графу в заліковій відомості. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середнє арифметичне кількості балів поточного (100 балів) та залікового (100 балів) контролю.

Критерії оцінювання знань студентів

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних та семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних та семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

«Творчий рівень» (90-100 балів) - знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вмє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

«Високий рівень» (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

«Достатній рівень» (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

«Задовільний рівень» (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але

більшість тем засвоїв поверхово. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача. **«Низький рівень»** (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

Незадовільний рівень:

«Незадовільно» (0-59 балів) - виставляється здобувачу освіти, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

**VII.
Політика
курсу**

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щопонеділка після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали;*
- 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів;*
- 3) творчі роботи – 5 балів;*
- 4) оформлення документів – 2 бали;*
- 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали;*
- 6) тестові модульні контрольні роботи – 5 балів.*

**VIII. Основні
інформаційні
і ресурси**

- 1. Кушнірук, С.А. Методологія і методи науково-педагогічної діяльності. Словник-довідник. Київ: НПУ, 2019. 169 с.*
- 2. Методичні рекомендації до написання і оформлення магістерських робіт / автор.-упор. Н.М. Дем'яненко, І.М. Кравченко. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2019. 113 с.*
- 3. Методичні рекомендації щодо написання, оформлювання і захисту бакалаврських робіт зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / авт.-упор.: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, О.М. Тепла; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. 63 с.*
- 4. Цись О.О. Організація самостійної навчальної діяльності студентів технолого-педагогічних спеціальностей засобами ІКТ : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2017. 150 с.*

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1 від 25 серпня 2024 року